

Futbol Kulüp Antrenörlerinin Liderlik Özellikleri ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Ebeveyn Açısından Bir Değerlendirme

Ayşe DEMİR, Dicle Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Diyarbakır, Türkiye

Mehmet Şafı ASLAN, Dicle Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Diyarbakır, Türkiye

Sorumlu Yazar: Ayşe DEMİR, ayse.demir@dicle.edu.tr

Atıf Bilgisi Demir, A. & Aslan, M. Ş. (2026). Futbol kulüp antrenörlerinin liderlik özellikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi: ebeveyn açısından bir değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13, 009, 01–20. DOI: 10.5281/zenodo.21237982

doi 10.5281/zenodo.21237982

Geliş Tarihi: Nisan 12, 2026 / **Kabul Tarihi:** Haziran 23, 2026 **Yayın Tarihi:** Temmuz 09, 2026

Özet

Spora aktif katılım, çocuklar ve gençler için kültürel, psikolojik ve psiko-sosyal faydalar sağlar. Çocukların spora aktif katılımının birçok faydası olsa da, bu faydaları elde etmede destekleyici bir ortamın da en az katılım kadar önemli olduğu düşünülmektedir. Bu destekleyici ortamın ise ebeveynler tarafından sağlandığı vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmada; Diyarbakır Futbol Okullarında aktif olarak oynayan sporcuların; Futbol kulübü antrenörlerinin liderlik özellikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin ebeveyn açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmanın evrenini Diyarbakır ilinde bulunan 10 futbol okulunun ebeveynleri oluştururken örnekleme ise bu çalışmaya gönüllü olarak katılan ebeveynler arasından basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak 64'ü (% 46,4) kadın ve 74'ü (% 53,6) erkek olmak üzere toplam 138 ebeveyn oluşturmaktadır. Çalışmada Yılmaz (2008) tarafından geliştirilen 48 maddeden oluşan Antrenör İletişim Beceri Ölçeği ile yine aynı araştırmacı tarafından geliştirilen ve 40 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşan Sporda Liderlik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizi kapsamında katılımcıların demografik özellikleri frekans ve yüzde dağılımları ile incelenmiş ölçeklere ilişkin puanların genel eğilimini belirlemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov ve Shapiro Wilk testi ile incelenmiş ve verilerin normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür. Sporda liderlik ölçeği alt boyutları ve antrenör iletişim beceri ölçeği puanlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla iki grup içeren değişkenlerde bağımsız gruplar t testi, ikiden fazla grup içeren değişkenlerde ise tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, bu çalışmada ebeveynlerin antrenörlere yönelik algılarının genel olarak olumlu olduğu, iletişim becerileri ile destekleyici ve öğretici liderlik davranışlarının birlikte arttığı, buna karşın otokratik liderlik davranışlarının daha sınırlı düzeyde algılandığı belirlenmiştir. Bu bulgular sonucunda, antrenörlerin etkili iletişim becerilerine sahip olmalarının olumlu liderlik davranışlarının ortaya çıkmasında önemli bir etken olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, İletişim Becerisi, Antrenör, Ebeveyn

Determining the Relationship Between Leadership Traits and Communication Skills Among Soccer Club Coaches: An Assessment from the Parents' Perspective

Ayşe DEMİR, Dicle University, Faculty of Sport Sciences, Department of Sport Management, Diyarbakır, Türkiye

Mehmet Şafı ASLAN, Dicle University, Faculty of Sport Sciences, Department of Sport Management, Diyarbakır, Türkiye

Corresponding Author: Ayşe DEMİR, ayse.demir@dicle.edu.tr

Citation Demir, A. & Aslan, M. Ş. (2026). Futbol kulüp antrenörlerinin liderlik özellikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi: ebeveyn açısından bir değerlendirme. *Inönü University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 13, 008, 01–20. DOI: 10.5281/zenodo.21237982

 10.5281/zenodo.21237982

Received Date: April 12, 2026 / Accepted Date: June 23, 2026 / Published Date: July 09, 2026

Abstract

Active participation in sports provides cultural, psychological, and psychosocial benefits for children and adolescents. While there are many benefits to children's active participation in sports, it is believed that a supportive environment is just as important as participation itself in reaping these benefits. It is emphasized that this supportive environment is provided by parents. Accordingly, this study aims to evaluate, from the parents' perspective, the relationship between the leadership traits and communication skills of soccer club coaches and the active participation of athletes in Diyarbakır Soccer Schools. A correlational survey model, one of the quantitative research methods, was used in this study. The population of this study consists of the parents of the 10 soccer schools located in Diyarbakır, while the sample comprises a toplam of 138 parents—64 (46.4%) women and 74 (53.6%) men—selected via simple random sampling from among the parents who voluntarily participated in this study. The study utilized the 48-item Coach Communication Skills Scale developed by Yılmaz (2008) and the 40-item, 5-subscale Leadership in Sports Scale, also developed by the same researcher. As part of the analysis of the data obtained in the study, the participants' demographic characteristics were examined using frequency and percentage distributions, and descriptive statistics were calculated to determine the general trends in the scale scores. The normality of the data distribution was assessed using the Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests, and the data were found to follow a normal distribution. To determine whether the scores on the subscales of the Leadership in Sports Scale and the Coach Communication Skills Scale differed according to demographic variables, an independent samples t-test was used for variables involving two groups, and a one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) was used for variables involving more than two groups.

Based on the findings, this study determined that parents' perceptions of coaches were generally positive, that communication skills and supportive and instructional leadership behaviors increased together, while authoritarian leadership behaviors were perceived at a more limited level. Based on these findings, it was concluded that coaches possessing effective communication skills is a significant factor in the emergence of positive leadership behaviors.

Keywords: Leadership, Communication Skills, Coach, Parent

GİRİŞ

Spora aktif katılım, çocuklar ve gençler için kültürel, psikolojik ve psiko-sosyal faydalar sağlar (Eime ve ark., 2013). Çocukların spora aktif katılımının birçok faydası olsa da, bu faydaları elde etmede destekleyici bir ortamın da en az katılım kadar önemli olduğu düşünülmektedir. Bu destekleyici ortamın ise ebeveynler tarafından sağlandığı vurgulanmaktadır (Dorsch ve ark., 2021). Ebeveynler, çocukların ilk deneyimlerini kazandıkları ve sosyal hayatlarının temellerini attıkları önemli sosyalleşme araçlarıdır (Livazović ve Kuzmanović, 2022). Ebeveynler, çocuklarının gelecekte nasıl bir kişiliğe sahip olacağı, ahlaki değerleri, genel kültür seviyesi ve davranışları konusunda belirli ideallere sahiptir. Bu idealler doğrultusunda, çocuklarının hedeflerine ulaşmaları için çeşitli yollar denerler (Seçer ve ark., 2006).

Spor psikolojisinde, genç sporcular üzerindeki ebeveyn davranışlarının etkisi ve sporcuların bulunduğu çevrenin önemi önemli bir konu olarak ele alınmaktadır (Turman ve Schrod, 2004). Ebeveyn davranışları çocukların sahada arkadaşlarına ve antrenörlerin nasıl davranacakları noktasında olumlu ve olumsuz önemli bir etkiye sahiptir.

Ebeveynler ayırt edici bazı davranışlarla spor ortamına dahil olurlar. Özellikle çocukların gözünde bu katılım kendi sportif başarısı üzerinde önemli bir etkidir. Ebeveynlerin spor ortamına katılımları sadece fiziksel olmayıp, psikolojik destek ve rol model olma gibi boyutları da kapsamaktadır (Esin ve Bayköse, 2023). Ebeveynlerin çocuklarına karşı yüksek başarı beklentileri, çocuklarda mükemmeliyetçiliğe yol açabilir. Sporcular üzerinde daha olumlu etkiler yaratan ebeveynler, özellikle destekleyici ancak aşırıya kaçmayan müdahalelerde bulunanlardır (Limburg ve ark., 2017).

Çocukların spor deneyimleri üzerinde ebeveynlerin davranışları önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle çocukların spora aktif katılımı için ebeveyn ve antrenörlerin iş birliği içerisinde olması ve ebeveynlerin olumlu davranışlarının takdir edilmesi gerekmektedir (Pehlivan, 2013). Antrenörler, ebeveynlerin olumlu ve olumsuz düşüncelerini sporcu gençlerin spordaki değerini arttıracak konuma sahiptirler. Ebeveynler, yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık duygularıyla karakterize edilen ikili antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesini etkileyebilirler. (Jowett ve Timson-Katchis, 2005). Antrenörlerin genç sporcuların eğitimini dikkatle takip ettiği gibi ebeveynlerin de düşüncelerini sporcuların ve sporcu eğitimlerinin olumlu ya da olumsuz etkilemesi noktasında takip edip kontrol altına almaları oldukça önemlidir.

Ebeveynlerin antrenöre karşı tutumları ve aralarındaki iletişimin kalitesi, çocuğun spora olan ilgisini büyük ölçüde belirler. (Lisinskiene ve ark., 2019). Ebeveyn davranışları, çocukları etkilemenin yanı sıra antrenörleri de etkiler. Spor alanındaki ihtiyaçlarına yönelik bir araştırmada, sporcuların ebeveynlerinin antrenörler için önemli bir sorun teşkil edebileceği ortaya çıkmıştır (Gould ve ark., 2006).

Ebeveynlerin antrenörlere karşı olumsuz davranışlar sergilemesi veya antrenörün işine fazla karışması, ebeveyn ve antrenör arasında kaliteli bir iletişimin oluşmasını engeller (Sarı ve Şahin, 2021). Bu durum, dolaylı olarak çocuğun spor deneyimini olumsuz etkileyebilir. Dolayısıyla, ebeveynlerin hem sporculara hem de antrenörlere yönelik davranışları, spor ortamının olumlu veya olumsuz olmasını belirler (Lisinskiene ve ark., 2019; Wall, 2019). Ebeveynlerin çocuğunun eğitimi noktasında antrenörlerin nasıl eğitim verdikleri konusunda onları dikkatle takip etmesi gerektiği gibi bu dikkatli takip etmenin aşırıya kaçması sonucu antrenörün kendini rahat hissetmeyip verdiği eğitimin kalitesini olumsuz etkilemesi ile de sonuçlanabilir.

Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı; Diyarbakır ilindeki futbol okullarında çocukları aktif olarak spor yapan ebeveynlerin görüşlerine göre antrenörlerin liderlik davranışları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a (2016) göre ilişkisel tarama modeli, "iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve varsa bu değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan" bir araştırma desendir.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Diyarbakır ilinde bulunan 10 futbol okulunun ebeveynleri oluştururken örnekleme ise bu çalışmaya gönüllü olarak katılan bu ebeveynler arasından kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak 64'ü (% 46,4) kadın ve 74'ü (% 53,6) erkek olmak üzere toplam 138 ebeveyn oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın ilk bölümünde cinsiyet, yaş gibi demografik bilgiler yer alırken ikinci bölümünde ise Yılmaz (2008) tarafından geliştirilen 48 maddeden oluşan "Antrenör İletişim Beceri Ölçeği" ile yine aynı araştırmacı tarafından geliştirilen ve 40 maddeden ve 5 alt boyuttan (eğitici ve öğretici davranış, demokratik davranış, otokratik davranış, sosyal destek davranışı ve pozitif geribildirim davranışı) oluşan "Sporda Liderlik Ölçeği" kullanılmıştır. Sporda Liderlik Ölçeği alt boyutlarından Eğitici ve Öğretici Davranış alt boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0,823; Demokratik Davranış alt boyutunun 0,833; Otokratik Davranış alt boyutunun 0,912; Sosyal Destek Davranışı alt boyutunun 0,847 ve Pozitif Geri Bildirim Davranışı alt boyutunun ise 0,808 olarak belirlenmiştir. Özellikle Otokratik Davranış alt boyutunun çok yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu görülmektedir. Diğer alt boyutların da 0,80'in üzerinde alfa katsayısına sahip olması, ölçeğin alt boyutlarının güvenilir ölçüm yaptığına işaret etmektedir.

Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği'nin Cronbach Alfa katsayısı ise 0,786 olarak bulunmuştur. Tek boyutlu yapıya sahip olan bu ölçeğin alfa katsayısının 0,70'in üzerinde olması, ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda çalışmada kullanılan ölçeklerin yeterli iç tutarlılığa sahip olduğu ve analizlerde kullanılmasının uygun olduğu söylenebilir. Her iki ölçek de beşli likert tipi ölçeklerdir. Ayrıca çalışmaya katılan ebeveynlere çalışma Google anket formu üzerinden ulaştırılarak veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi kapsamında öncelikle katılımcıların demografik özellikleri frekans ve yüzde dağılımları ile incelenmiş, ölçeklere ilişkin puanların genel eğilimini belirlemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler (aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler) hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov ve Shapiro Wilk testi ile incelenmiş ve verilerin normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür. Spor için liderlik ölçeği alt boyutları ve antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla iki grup içeren değişkenlerde bağımsız gruplar t testi, ikiden fazla grup içeren değişkenlerde ise tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır. Varyans analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilen durumlarda, farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD (Least Significant Difference) çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için pearson korelasyon katsayısı elde edilmiştir. Tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Kurulu

Çalışma kapsamında etik kurul onayı 03.12.2025 tarihinde Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu 1046888 sayılı belge ile alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların demografik bilgileri dağılımı frekans analizi ile incelenmiştir.

Tablo 1. Demografik Bilgilerin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	64	46,4
	Erkek	74	53,6
	Toplam	138	100,0
Yaş	<25	15	10,9
	26-35	25	18,1
	36-45	61	44,2
	>45	37	26,8
	Toplam	138	100,0
Eğitim Durumu	İlköğretim	31	22,5
	Lise	60	43,5
	Ön lisans	19	13,8
	Lisans/Lisansüstü	28	20,3
	Toplam	138	100,0
Gelir	<30000 TL	49	36,0
	30000-45000 TL	22	16,2
	45000-60000 TL	30	22,1
	>60000 TL	35	25,7
	Toplam	136	100,0
Spor akademisi üyeliği	Antalyaspor Diyarbakır Futbol Akademisi	85	61,6
	Diğer	53	38,4
	Toplam	138	100,0

Araştırmaya katılan bireylerin demografik özellikleri incelendiğinde katılımcıların %46,4'ünün (n=64) kadın, %53,6'sının (n=74) ise erkek olduğu görülmektedir. Buna göre araştırma grubunda erkek katılımcıların oranının kadın katılımcılardan biraz daha yüksek olduğu söylenebilir.

Katılımcıların yaş dağılımı incelendiğinde %10,9'unun (n=15) 25 yaş altı, %18,1'inin (n=25) 26-35 yaş aralığında, %44,2'sinin (n=61) 36-45 yaş aralığında ve %26,8'inin (n=37) 45 yaş üzeri olduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırma grubunun büyük bölümünü 36-45 yaş aralığındaki bireylerin oluşturduğu görülmektedir.

Eğitim durumuna göre dağılım incelendiğinde katılımcıların %22,5'inin (n=31) ilköğretim, %43,5'inin (n=60) lise, %13,8'inin (n=19) ön lisans ve %20,3'ünün (n=28) lisans/lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Bu bulgular araştırma grubunda en yüksek oranın lise mezunlarına ait olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların gelir düzeyi incelendiğinde %36,0'ının (n=49) 30.000 TL'nin altında, %16,2'sinin (n=22) 30.000-45.000 TL arasında, %22,1'inin (n=30) 45.000-60.000 TL arasında ve %25,7'sinin (n=35) 60.000 TL üzerinde gelire

sahip olduğu görülmektedir. Buna göre araştırma grubunda en yüksek oranı 30.000 TL'nin altında gelire sahip bireylerin oluşturduğu söylenebilir.

Kulüp üyeliği değişkenine göre katılımcıların %61,6'sının (n=85) Antalyaspor Diyarbakır Futbol Akademisine üye olduğu, %38,4'ünün (n=53) ise diğer akademi okullarına üye olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu araştırma grubunun çoğunluğunun Antalyaspor Diyarbakır Futbol Akademisi üyelerinden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 2. Spor İçin Liderlik Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikleri

	N	Minimum	Maximum	Ort	Std. Sapma
Eğitici ve Öğretici Davranış	138	3,08	5,00	4,45	0,36
Demokratik Davranış	138	2,56	5,00	4,28	0,53
Otokratik Davranış	138	1,00	5,00	3,36	0,83
Sosyal Destek Davranışı	138	3,00	5,00	4,06	0,40
Pozitif Geri Bildirim Davranışı	138	3,00	5,00	4,46	0,44
Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği	138	3,02	5,00	4,48	0,34

Tabloda spor için liderlik ölçeği alt boyutları ile antrenör iletişim becerileri ölçeğine ilişkin tanımlayıcı istatistikler yer almaktadır. Buna göre eğitici ve öğretici davranış alt boyutunun ortalaması 4,45 (SS=0,36) olup katılımcıların bu boyutta yüksek düzeyde algıya sahip oldukları görülmektedir. Bu alt boyuta ilişkin puanların minimum değeri 3,08, maksimum değeri ise 5,00 olarak belirlenmiştir.

Demokratik davranış alt boyutunun ortalama puanı 4,28 (SS=0,53) olarak bulunmuştur. Katılımcıların bu boyuta ilişkin puanları 2,56 ile 5,00 arasında değişmektedir. Bu sonuç, antrenörlerin demokratik davranışlarının katılımcılar tarafından genel olarak yüksek düzeyde algılandığını göstermektedir.

Otokratik davranış alt boyutunun ortalama puanı 3,36 (SS=0,83) olarak hesaplanmıştır. Bu boyutta minimum değer 1,00, maksimum değer ise 5,00'dır. Diğer alt boyutlara kıyasla ortalamanın daha düşük ve standart sapmanın daha yüksek olması, katılımcıların otokratik davranış algılarının daha değişken olduğunu göstermektedir.

Sosyal destek davranışı alt boyutunun ortalama puanı 4,06 (SS=0,40) olup puanların 3,00 ile 5,00 arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgu, katılımcıların antrenörlerin sosyal destek davranışlarını yüksek düzeyde algıladıklarını göstermektedir.

Pozitif geri bildirim davranışı alt boyutunun ortalaması 4,46 (SS=0,44) olarak bulunmuştur. Bu alt boyutun minimum değeri 3,00, maksimum değeri ise 5,00'dır. Elde edilen ortalama değer, katılımcıların antrenörlerin pozitif geri bildirim davranışlarını yüksek düzeyde algıladıklarını göstermektedir.

Son olarak antrenör iletişim becerileri ölçeği genel ortalaması 4,48 (SS=0,34) olarak belirlenmiştir. Ölçek puanlarının 3,02 ile 5,00 arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgu, katılımcıların antrenörlerin iletişim becerilerini oldukça yüksek düzeyde değerlendirdiklerini göstermektedir.

Spor için Liderlik Ölçeğinin Demografik Bilgilere Göre Değişimi

Spor için liderlik ölçeğinin demografik bilgilere göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir.

Tabloda spor için liderlik ölçeği alt boyutları ile antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız gruplarda t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Spor için Liderlik Ölçeğinin Cinsiyete Göre Değişimi

		N	Ort	Ss	t	p
Eğitici ve Öğretici Davranış	Kadın	64	4,49	0,35	1,237	0,218
	Erkek	74	4,42	0,36		
Demokratik Davranış	Kadın	64	4,30	0,54	0,522	0,602
	Erkek	74	4,25	0,52		
Otokratik Davranış	Kadın	64	3,36	0,89	0,078	0,938
	Erkek	74	3,35	0,79		
Sosyal Destek Davranışı	Kadın	64	4,04	0,42	-0,382	0,703
	Erkek	74	4,07	0,38		
Pozitif Geri Bildirim Davranışı	Kadın	64	4,47	0,44	0,341	0,733
	Erkek	74	4,45	0,45		
Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği	Kadın	64	4,47	0,36	-0,353	0,724
	Erkek	74	4,49	0,33		

Yapılan analiz sonucunda eğitici ve öğretici davranış alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=1,237$; $p>0,05$). Kadın katılımcıların ortalama puanı ($Ort=4,49$) erkek katılımcılara ($Ort=4,42$) göre daha yüksek olmakla birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Demokratik davranış alt boyutu puanlarının da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=0,522$; $p>0,05$). Kadın katılımcıların ortalama puanı 4,30 iken erkek katılımcıların ortalama puanı 4,25 olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre demokratik davranış algısı cinsiyete göre anlamlı bir değişim göstermemektedir.

Otokratik davranış alt boyutunda kadın ($Ort=3,36$) ve erkek ($Ort=3,35$) katılımcıların ortalama puanlarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Yapılan analiz sonucunda bu alt boyut için de cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=0,078$; $p>0,05$).

Sosyal destek davranışı alt boyutunun cinsiyete göre karşılaştırılması sonucunda da anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=-0,382$; $p>0,05$). Kadın katılımcıların ortalama puanı 4,04, erkek katılımcıların ortalama puanı ise 4,07 olarak belirlenmiştir.

Pozitif geri bildirim davranışı alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($t=0,341$; $p>0,05$). Kadın katılımcıların ortalama puanı 4,47, erkek katılımcıların ortalama puanı ise 4,45 olarak hesaplanmıştır.

Son olarak antrenör iletişim becerileri ölçeği toplam puanı da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=-0,353$; $p>0,05$). Kadın katılımcıların ortalama puanı 4,47, erkek katılımcıların ortalama puanı ise 4,49 olarak bulunmuştur. Bu bulgular, antrenör iletişim becerilerine ilişkin algıların cinsiyete göre benzer düzeyde olduğunu göstermektedir.

Aşağıdaki tabloda spor için liderlik ölçeği alt boyutları ile antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4. Spor için Liderlik Ölçeğinin Yaşa Göre Değişimi

		N	Ort	Ss	F	p
Eğitici ve Öğretici Davranış	<25	15	4,29	0,49	1,206	0,310
	26-35	25	4,50	0,38		
	36-45	61	4,47	0,37		
	>45	37	4,47	0,23		
	Toplam	138	4,45	0,36		
Demokratik Davranış	<25	15	4,21	0,72	0,175	0,913
	26-35	25	4,30	0,36		
	36-45	61	4,26	0,58		
	>45	37	4,32	0,44		
	Toplam	138	4,28	0,53		
Otokratik Davranış	<25	15	2,96	0,99	4,542	0,005
	26-35	25	3,18	0,81		
	36-45	61	3,29	0,83		
	>45	37	3,74	0,68		
	Toplam	138	3,36	0,83		
Sosyal Destek Davranışı	<25	15	3,89	0,58	1,685	0,173
	26-35	25	4,03	0,38		
	36-45	61	4,13	0,38		
	>45	37	4,03	0,32		
	Toplam	138	4,06	0,40		
Pozitif Geri Bildirim Davranışı	<25	15	4,05	0,68	5,173	0,002
	26-35	25	4,54	0,32		
	36-45	61	4,50	0,46		
	>45	37	4,49	0,28		
	Toplam	138	4,46	0,44		
Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği	<25	15	4,38	0,54	0,865	0,461
	26-35	25	4,55	0,33		
	36-45	61	4,50	0,36		
	>45	37	4,45	0,21		
	Toplam	138	4,48	0,34		

Yapılan analiz sonucunda eğitici ve öğretici davranış alt boyutunun yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,206$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde 26–35 yaş grubunun ($Ort=4,50$) diğer yaş gruplarına göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Demokratik davranış alt boyutu puanlarının da yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,175$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde 45 yaş üzeri grubun ortalamasının ($Ort=4,32$) diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu farklılık anlamlı düzeye ulaşmamıştır.

Otokratik davranış alt boyutu puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=4,542$; $p<0,05$). Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 45 yaş üzeri grubun ortalama puanının ($Ort=3,74$) 25 yaş altı ($Ort=2,96$), 26–35 yaş ($Ort=3,18$) ve 36–45 yaş ($Ort=3,29$) gruplarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, yaş arttıkça otokratik davranış algısının daha yüksek düzeyde

olduğunu göstermektedir.

Sosyal destek davranışı alt boyutunun yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,685$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde 36–45 yaş grubunun ($Ort=4,13$) diğer gruplara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir; ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Pozitif geri bildirim davranışı alt boyutunun yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=5,173$; $p<0,05$). Yapılan LSD testi sonuçlarına göre 25 yaş altı grubun ortalama puanı ($Ort=4,05$), 26–35 yaş ($Ort=4,54$), 36–45 yaş ($Ort=4,50$) ve 45 yaş üzeri ($Ort=4,49$) gruplarına göre anlamlı düzeyde daha düşüktür. Bu bulgu, 25 yaş altındaki katılımcıların pozitif geri bildirim davranışına ilişkin algılarının diğer yaş gruplarına göre daha düşük olduğunu göstermektedir.

Son olarak antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,865$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde 26–35 yaş grubunun ($Ort=4,55$) diğer gruplara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmekle birlikte bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Aşağıdaki tabloda spor için liderlik ölçeği alt boyutları ile antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının eğitim durumuna göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5. Spor için Liderlik Ölçeğinin Eğitim Durumuna Göre Değişimi

		N	Ort	Ss	F	P
Eğitici ve Öğretici Davranış	İlköğretim	31	4,49	0,35	0,642	0,589
	Lise	60	4,43	0,36		
	Ön lisans	19	4,54	0,25		
	Lisans/Lisansüstü	28	4,41	0,42		
	Toplam	138	4,45	0,36		
Demokratik Davranış	İlköğretim	31	4,31	0,44	0,186	0,906
	Lise	60	4,29	0,55		
	Ön lisans	19	4,29	0,59		
	Lisans/Lisansüstü	28	4,21	0,54		
	Toplam	138	4,28	0,53		
Otokratik Davranış	İlköğretim	31	3,17	0,90	4,373	0,006
	Lise	60	3,63	0,73		
	Ön lisans	19	3,02	0,92		
	Lisans/Lisansüstü	28	3,19	0,78		
	Toplam	138	3,36	0,83		
Sosyal Destek Davranışı	İlköğretim	31	4,14	0,35	0,701	0,553
	Lise	60	4,05	0,41		
	Ön lisans	19	3,99	0,37		
	Lisans/Lisansüstü	28	4,02	0,44		
	Toplam	138	4,06	0,40		
Pozitif Geri Bildirim Davranışı	İlköğretim	31	4,46	0,46	0,091	0,965
	Lise	60	4,44	0,47		
	Ön lisans	19	4,47	0,35		
	Lisans/Lisansüstü	28	4,49	0,45		
	Toplam	138	4,46	0,44		
Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği	İlköğretim	31	4,51	0,31	0,916	0,435
	Lise	60	4,43	0,36		
	Ön lisans	19	4,51	0,21		
	Lisans/Lisansüstü	28	4,54	0,41		
	Toplam	138	4,48	0,34		

Yapılan analiz sonucunda eğitici ve öğretici davranış alt boyutunun eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,642$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde ön lisans mezunlarının ortalamasının ($Ort=4,54$) diğer eğitim gruplarına göre daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Demokratik davranış alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları da eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($F=0,186$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde ilköğretim mezunlarının ortalama puanının ($Ort=4,31$) diğer gruplara göre biraz daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu farklılık anlamlı değildir.

Otokratik davranış alt boyutu puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=4,373$; $p<0,05$). Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre lise mezunlarının ortalama puanının ($Ort=3,63$), ilköğretim ($Ort=3,17$), ön lisans ($Ort=3,02$) ve lisans/lisansüstü mezunlarına ($Ort=3,19$) göre anlamlı

düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, lise mezunu katılımcıların otokratik davranış algılarının diğer eğitim gruplarına göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Sosyal destek davranışı alt boyutunun eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,701$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde ilköğretim mezunlarının ortalamasının ($Ort=4,14$) diğer eğitim gruplarına göre daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Pozitif geri bildirim davranışı alt boyutunun eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,091$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde lisans/lisansüstü mezunlarının ortalamasının ($Ort=4,49$) diğer gruplara göre biraz daha yüksek olduğu görülmektedir; ancak bu farklılık anlamlı düzeye ulaşmamıştır.

Son olarak antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,916$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde lisans/lisansüstü mezunlarının ortalamasının ($Ort=4,54$) diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Aşağıdaki tabloda spor için liderlik ölçeği alt boyutları ile antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının gelir durumuna göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6. Spor için Liderlik Ölçeğinin Gelir Durumuna Göre Değişimi

		N	Ort	Std. Sapma	F	p
Eğitici ve Öğretici Davranış	<30000 TL	49	4,57	0,38	3,361	0,021
	30000-45000 TL	22	4,41	0,32		
	45000-60000 TL	30	4,32	0,31		
	>60000 TL	35	4,45	0,34		
	Toplam	136	4,46	0,36		
Demokratik Davranış	<30000 TL	49	4,31	0,57	0,518	0,671
	30000-45000 TL	22	4,21	0,50		
	45000-60000 TL	30	4,22	0,56		
	>60000 TL	35	4,34	0,45		
	Toplam	136	4,28	0,53		
Otokratik Davranış	<30000 TL	49	3,09	0,96	3,505	0,017
	30000-45000 TL	22	3,39	0,79		
	45000-60000 TL	30	3,68	0,55		
	>60000 TL	35	3,45	0,81		
	Toplam	136	3,36	0,84		
Sosyal Destek Davranışı	<30000 TL	49	4,14	0,46	1,746	0,161
	30000-45000 TL	22	4,08	0,31		
	45000-60000 TL	30	3,93	0,39		
	>60000 TL	35	4,04	0,37		
	Toplam	136	4,06	0,40		
Pozitif Geri Bildirim Davranışı	<30000 TL	49	4,51	0,51	0,415	0,742
	30000-45000 TL	22	4,48	0,35		
	45000-60000 TL	30	4,39	0,43		
	>60000 TL	35	4,46	0,41		
	Toplam	136	4,46	0,44		
Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği	<30000 TL	49	4,54	0,38	2,844	0,040
	30000-45000 TL	22	4,48	0,30		
	45000-60000 TL	30	4,34	0,31		
	>60000 TL	35	4,54	0,29		
	Toplam	136	4,49	0,34		

Yapılan analiz sonucunda eğitici ve öğretici davranış alt boyutunun gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=3,361$; $p<0,05$). Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre aylık geliri 30.000 TL'nin altında olan katılımcıların ortalama puanı ($Ort=4,57$), 45.000–60.000 TL gelir grubuna ($Ort=4,32$) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer gelir grupları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Demokratik davranış alt boyutunun gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,518$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde 60.000 TL üzeri gelir grubunun ortalamasının ($Ort=4,34$) diğer gruplara göre biraz daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Otokratik davranış alt boyutu puanlarının gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=3,505$; $p<0,05$). LSD testi sonuçlarına göre 45.000–60.000 TL gelir grubunun ortalama puanı ($Ort=3,68$), 30.000 TL'nin altında gelire sahip katılımcılardan ($Ort=3,09$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Ayrıca 60.000 TL üzeri gelir grubunun ortalama puanı ($Ort=3,45$) da 30.000 TL'nin altındaki gruba göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu

bulgu, gelir düzeyi arttıkça otokratik davranış algısının artabildiğini göstermektedir.

Sosyal destek davranışı alt boyutunun gelir düzeyine göre genel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,746$; $p>0,05$). Bununla birlikte LSD testi sonuçlarına göre 30.000 TL'nin altında gelire sahip katılımcıların ortalama puanı ($Ort=4,14$), 45.000–60.000 TL gelir grubuna ($Ort=3,93$) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Pozitif geri bildirim davranışı alt boyutunun gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=0,415$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde 30.000 TL'nin altında gelire sahip katılımcıların ortalamasının ($Ort=4,51$) diğer gruplara göre biraz daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu fark anlamlı değildir.

Son olarak antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=2,844$; $p<0,05$). Yapılan LSD testi sonuçlarına göre 30.000 TL'nin altında gelire sahip katılımcıların ortalama puanı ($Ort=4,54$), 45.000–60.000 TL gelir grubuna ($Ort=4,34$) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Ayrıca 60.000 TL üzeri gelir grubunun ortalama puanı ($Ort=4,54$) da 45.000–60.000 TL gelir grubuna göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tabloda spor için liderlik ölçeği alt boyutları ile antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının üye olunan spor kulübüne göre karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız gruplarda t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7. Spor için Liderlik Ölçeği Alt Boyutları ile Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarının Üye Olunan Spor Kulübüne Göre Karşılaştırılması

Çocuk kulüp üyeliği		N	Ort	Std. Sapma	t	p
Eğitici ve Öğretici Davranış	Diyarbakır Antalya	85	4,48	0,37	0,871	0,385
	Diğer	53	4,42	0,34		
Demokratik Davranış	Diyarbakır Antalya	85	4,32	0,50	1,245	0,215
	Diğer	53	4,21	0,57		
Otokratik Davranış	Diyarbakır Antalya	85	3,43	0,82	1,366	0,174
	Diğer	53	3,23	0,86		
Sosyal Destek Davranışı	Diyarbakır Antalya	85	4,07	0,38	0,626	0,532
	Diğer	53	4,03	0,43		
Pozitif Geri Bildirim Davranışı	Diyarbakır Antalya	85	4,47	0,41	0,264	0,792
	Diğer	53	4,45	0,50		
Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği	Diyarbakır Antalya	85	4,52	0,36	1,664	0,098
	Diğer	53	4,42	0,31		

Yapılan analiz sonucunda eğitici ve öğretici davranış alt boyutunun kulüp üyeliğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=0,871$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde Diyarbakır–Antalya kulübüne üye olan katılımcıların ortalamasının ($Ort=4,48$), diğer kulüplere üye olan katılımcılara ($Ort=4,42$) göre daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Demokratik davranış alt boyutu puanlarının da kulüp üyeliğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=1,245$; $p>0,05$). Diyarbakır–Antalya kulübüne üye olan katılımcıların ortalama puanı 4,32 iken

diğer kulüplere üye olan katılımcıların ortalama puanı 4,21 olarak bulunmuştur.

Otokratik davranış alt boyutunun kulüp üyeliğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=1,366$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde Diyarbakır–Antalya kulübüne üye olan katılımcıların ortalamasının ($Ort=3,43$), diğer kulüplere üye olan katılımcıların ortalamasına ($Ort=3,23$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir; ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Sosyal destek davranışı alt boyutuna ilişkin analiz sonuçları da kulüp üyeliğine göre anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($t=0,626$; $p>0,05$). Diyarbakır–Antalya kulübüne üye olan katılımcıların ortalama puanı 4,07 iken diğer kulüplere üye olan katılımcıların ortalama puanı 4,03 olarak bulunmuştur.

Pozitif geri bildirim davranışı alt boyutunun kulüp üyeliğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=0,264$; $p>0,05$). Diyarbakır–Antalya kulübüne üye olan katılımcıların ortalama puanı 4,47, diğer kulüplere üye olan katılımcıların ortalama puanı ise 4,45 olarak hesaplanmıştır.

Son olarak antrenör iletişim becerileri ölçeği puanlarının kulüp üyeliğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=1,664$; $p>0,05$). Ortalama puanlar incelendiğinde Diyarbakır–Antalya kulübüne üye olan katılımcıların ortalamasının ($Ort=4,52$), diğer kulüplere üye olan katılımcıların ortalamasına ($Ort=4,42$) göre daha yüksek olduğu görülmekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Tablo 8. Antrenör İletişim Becerilerinin Spor İçin Liderlik Ölçeği İle İlişkisi

		Eğitici ve Öğretici Davranış	Demokratik Davranış	Otokratik Davranış	Sosyal Destek Davranışı	Pozitif Geri Bildirim Davranışı
Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği	r	,720**	,477**	-,055	,534**	,488**
	p	,000	,000	,519	,000	,000

Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği ile Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçları incelendiğinde, antrenör iletişim becerileri ile eğitici ve öğretici davranış arasında pozitif yönlü, yüksek düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0,720$; $p<0,01$). Benzer şekilde, antrenör iletişim becerileri ile sosyal destek davranışı ($r=0,534$; $p<0,01$) ve pozitif geri bildirim davranışı ($r=0,488$; $p<0,01$) arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Antrenör iletişim becerileri ile demokratik davranış arasında ise pozitif yönlü, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,477$; $p<0,01$). Buna karşılık, otokratik davranış ile antrenör iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

TARTIŞMA & SONUÇ

Bu çalışmada futbol kulüp antrenörlerinin liderlik özellikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin ebeveyn açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Diyarbakır Futbol Okulları'nda aktif olarak futbol oynayan sporcuların ebeveynleri üzerinde çalışılmıştır. Çalışmaya Diyarbakır İl'inde bulunan on futbol okulunda aktif olarak oynayan sporcuların ebeveyni olan 138 kişi katılmıştır. Katılımcıların %46,4'ünün kadın, %53,6'sının erkek olduğu belirlenmiştir. Yaşlarına göre katılımcıların %10,9'unun 25 yaş altı, %18,1'inin 26–35 yaş aralığında, %44,2'sinin 36–45 yaş aralığında ve %26,8'inin 45 yaş üstünde olduğu görülmektedir. Eğitim durumu açısından katılımcıların %22,5'inin ilköğretim, %43,5'inin lise, %13,8'inin ön lisans ve %20,3'ünün lisans/lisansüstü mezunu olduğu belirlenmiştir. Gelir düzeyine göre katılımcıların %36,0'ının 30.000 TL altı, %16,2'sinin 30.000–45.000 TL arası, %22,1'inin 45.000–60.000 TL arası ve %25,7'sinin 60.000 TL üzeri gelire sahip olduğu

görülmektedir. Ayrıca katılımcıların %61,6'sının Diyarbakır-Antalya çocuk kulübüne üye olduğu, %38,4'ünün ise diğer kulüplerde yer aldığı belirlenmiştir.

Çalışmada katılımcılara uygulanan Spor İçin Liderlik Ölçeği analizlerinde; eğitici ve öğretici davranış, demokratik davranış, otokratik davranış, sosyal destek davranışı, pozitif geri bildirim davranışı ve antrenör iletişim becerileri olmak üzere altı alt boyut incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların eğitici ve öğretici davranış, demokratik davranış, sosyal destek davranışı, pozitif geri bildirim davranışı boyutlarında yüksek düzeyde algıya sahip oldukları belirlenmiştir. Buna karşın otokratik davranış boyutunun ortalamasının diğer boyutlara kıyasla daha düşük olduğu ve bu boyutta algıların daha değişken olduğu görülmüştür. Yani ebeveynler antrenörleri daha çok destekleyici, öğretici ve iletişim odaklı bir lider olarak görürken; otokratik liderlik davranışlarının sınırlı kaldığını düşünmektedir. Nacar ve arkadaşları (2018)'de yaptığı çalışmada sporcuların antrenör liderlik davranışlarını genel olarak olumlu değerlendirdiğini belirlemiştir ve bulguları bu çalışmayla paralellik göstermektedir.

Çalışmada Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutları ile katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu ve üye olunan spor kulübüne göre anlamlı olarak farklılık farklılaşmadığı da incelenmiştir: Katılımcıların cinsiyetleri ve üye oldukları spor kulübü ile Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutlarının hiçbirisi arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Yiğit ve Taştan (2022) yaptığı çalışmada benzer şekilde liderlik algısının cinsiyetten bağımsız olduğunu belirlerken; Akgül ve Gül (2023) de ebeveyn örnekleminde yürüttüğü çalışmada cinsiyetin belirli bir değişken olmadığını belirtmiştir. Öte yandan literatüre bakıldığında doğrudan üye olunan spor kulübü ile sporda liderlik algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma olmasa da spor ortamı, spor türü ve kurum türü gibi üye olunan kulübe benzer nitelik taşıyan değişkenlerin liderlik algılarını değiştirmediklerini gösteren çalışmalar mevcuttur (Çoban ve ark., 2024; Nacar ve ark., 2018; Gözcü ve ark., 2019; Özbey, 2019; Yiğit ve Taştan, 2022; Zeze, 2025). Katılımcıların yaşları ile yalnızca otokratik davranış ve pozitif geri bildirim alt boyutu arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada yaş değişkenine göre yalnızca otokratik davranış ve pozitif geri bildirim alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunması, yaşın liderlik algısını tüm boyutlar üzerinde değil, belirli boyutlar üzerinde etkilediğini göstermektedir. Yaş değişkeninin liderlik davranışlarının algılanmasında seçici bir rol oynadığı ifade edilmektedir (Çoban ve ark., 2024; Nacar ve ark., 2018). Dolayısıyla bireylerin yaşla birlikte kazandıkları deneyim ve beklenti düzeylerinin liderlik davranışlarını değerlendirme biçimlerini etkileyebileceği düşünülmektedir (Köksal, 2008). Araştırmada 45 yaş üzerindeki ebeveynlerin otokratik davranış puanlarının diğer yaş gruplarından anlamlı derecede yüksek olması dikkat çekicidir. Bu durum, yaş ilerledikçe bireylerin spor ortamında disiplin, otorite ve kontrol kavramlarına daha fazla önem vermesiyle açıklanabilir. Daha ileri yaş grubundaki ebeveynler geleneksel antrenör profilini daha olumlu değerlendirebilir ve belirli ölçüde otoriter davranışları liderliğin doğal bir parçası olarak görebilirler. Ayrıca ebeveynlik deneyiminin artmasıyla birlikte kurallara bağlılık ve disiplin beklentilerinin yükselmesi de bu sonucu açıklayabilecek faktörler arasında değerlendirilebilir.

Eğitim durumu ile yalnızca otokratik davranış alt boyutu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın lise mezunu katılımcılar lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgu, spor için liderlik ölçeği alt boyutlarının eğitim düzeyine göre incelendiği çalışmalarda elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bazı araştırmalarda liderlik davranışlarının tüm alt boyutlarda değil, yalnızca belirli alt boyutlarda eğitim düzeyine göre farklılaştığı ve özellikle lise mezunu bireylerin bazı liderlik davranışlarını daha yüksek algıladıkları belirtilmektedir. Özşarı (2010) otokratik liderlik davranışı ile olmasa da açıklayıcı-ödüllendirici liderlik davranışında lise mezunları lehine daha yüksek algı olduğunu belirlemiştir. Eğitim düzeyinin liderlik algısını genel olarak değil, belirli liderlik davranışları üzerinde etkilediğini göstermektedir. Öte yandan otokratik liderlik davranışı da dahil, eğitim durumu ile liderlik alt boyutları arasında hiçbir anlamlı farklılık olmadığını gösteren bazı çalışmalar da mevcuttur (Yılmaz,

2008; Altan ve Bayazıt, 2025). Bu farklılık, araştırma gruplarının özellikleri, örneklem yapısı ve spor ortamının farklılığı gibi değişkenlerden kaynaklanabilmektedir. Gelir düzeyi ile ise eğitici ve öğretici davranış ve otokratik davranış alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Köksal (2008) ve Çoban ve ark. (2024)'de liderlik davranışlarının farklı demografik değişkenlere göre değişebildiğini ve liderlik tarzlarının çeşitli bireysel ve çevresel faktörlerle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada antrenör iletişim becerilerinin gelir düzeyine göre farklılaşması önemli bir bulgudur. Gelir düzeyi farklı olan ebeveynlerin spor hizmetlerinden beklentileri de farklılaşabilmektedir. Bu durum, farklı gelir gruplarındaki ebeveynlerin spor hizmetlerinden beklenti düzeylerinin farklılaşmasından kaynaklanıyor olabilir. Buna karşılık düşük ve yüksek gelir gruplarında iletişim becerilerine ilişkin algıların daha olumlu olması, beklenti düzeyi ve hizmet memnuniyeti arasındaki farklılıklardan kaynaklanabilir. Ancak bu konuda literatürde yeterli çalışma bulunmadığından, söz konusu bulgunun gelecekte yapılacak araştırmalarla desteklenmesi gerekmektedir.

Çalışmada ayrıca katılımcılara Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği uygulanmıştır. Antrenör iletişim becerileri ölçeğine ilişkin bulgular incelendiğinde, katılımcıların antrenörlerin iletişim becerilerini de yüksek düzeyde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Bu çalışmanın önemli yönlerinden biri değerlendirmelerin sporcular yerine ebeveynler tarafından yapılmış olmasıdır. Sporcular antrenör davranışlarını daha çok performans, oyun süresi, başarı ve bireysel gelişim açısından değerlendirirken, ebeveynler çocuklarının psikolojik iyi oluşu, güvenliği, sosyal gelişimi ve eğitim sürecine katkısı üzerinden değerlendirme yapmaktadır. Bu nedenle ebeveynler için iletişim, sosyal destek ve öğreticilik gibi boyutlar daha ön plana çıkabilmektedir. Elde edilen yüksek iletişim ve öğretici liderlik puanları da ebeveynlerin çocuklarının gelişimine katkı sağlayan antrenör özelliklerine daha fazla önem verdiğini göstermektedir.

Çalışmada Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği puanları ile katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu ve üye olunan spor kulübüne göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği puanlarının yalnızca gelir durumuna göre anlamlı olarak farklılaştığı saptanmıştır. Bu çalışmadaki gibi antrenör iletişim becerilerinin yalnızca gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği; diğer demografik değişkenlere göre farklılık göstermediği çalışmalar mevcuttur. Tirfilli (2021) ve Zeze (2025) çalışmalarında da antrenör iletişim becerilerinin cinsiyet, yaş ve eğitim gibi değişkenlere göre büyük ölçüde benzer algılandığını belirlemişlerdir. Özbey (2019) ise demografik değişkenlerin iletişim becerileri üzerindeki etkisinin sınırlı ve seçici olabileceğini ifade etmiştir. Çalışmalar arasındaki farklılıklar örneklem yapısı, spor ortamı ve katılımcı özelliklerinden kaynaklanabilmektedir. Öte yandan bu çalışmada gelir düzeyine göre farklılık bulunmuştur. Literatürde iletişim becerileri üzerine gelir düzeyinin etkisi yeterince incelenmemiştir. Bu bağlamda bu bulgu oldukça önemlidir.

Çalışmada Antrenör İletişim Becerileri Ölçeği ile Spor için Liderlik Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkileri belirlemek için yapılan analiz sonucunda antrenör iletişim becerileri ile otokratik davranış arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmazken; antrenör iletişim becerileri ile eğitici ve öğretici davranış arasında pozitif yönlü, yüksek düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Antrenör iletişim becerileri ile sosyal destek davranışı, pozitif geri bildirim davranışı ve demokratik davranış alt boyutları arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, antrenörlerin iletişim becerileri arttıkça daha çok destekleyici, öğretici ve demokratik liderlik davranışları daha yüksek algıladıklarını göstermektedir.

İletişim becerileri ile otokratik davranış arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaması Chelladurai ve Saleh (1980)'in "çok boyutlu liderlik modeli" ile açıklanabilmektedir. Bu modele göre demokratik, eğitici ve destekleyici liderlik davranışları iletişim süreçleriyle yakından ilişkilirken, otokratik liderlik davranışları bu

yapılarla daha zayıf ilişkiler göstermektedir. Horn (2008)'de koçluk davranışlarında destekleyici ve demokratik liderlik ile iletişim arasında ilişki olduğunu, ancak otokratik liderlikle zayıf ya da negatif bir ilişki gösterebileceğini belirtmiştir. Yapılan çalışmalara bakıldığında da benzer sonuçlar görülmektedir. Predoiu ve ark. (2023) spor yöneticileri üzerine yaptığı çalışmasında iletişim stilleri ile otokratik liderlik stili arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığını saptamıştır. Turman ve Schrodt (2004) yaptıkları çalışmada, otokratik liderliğin sporcuların duyuşsal öğrenmesi üzerindeki etkisinin diğer liderlik türlerine kıyasla daha zayıf olduğunu saptamıştır. Oh ve ark. (2023) ise otokratik liderliği, doğası gereği tek yönlü iletişime dayanan ve çalışanların görüşlerini sürece dahil etmeyen bir yapı olarak tanımlamışlardır. Öte yandan ebeveynler açısından değerlendirildiğinde, disiplin sağlamak amacıyla kullanılan belirli düzeyde otoriter davranışların iletişim kalitesinden bağımsız olarak değerlendirilmiş olması da bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Antrenör iletişim becerileri ile eğitici ve öğretici davranış arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunması, literatürle uyumlu bir bulgudur. Davis ve ark. (2019) antrenör ve sporcu ilişkisi üzerine yaptıkları çalışmalarında iletişim becerilerinin, sporcuların öğrenme süreçleri, gelişimi ve spor doyumunu üzerinde önemli bir rol oynadığı belirtmişlerdir. Ayrıca Li ve ark. (2025) eğitici ve öğretici liderlik davranışlarının sporcuların beceri gelişimi ve antrenman sürecine katılımı ile pozitif yönde ilişkili olduğunu saptamışlardır. Antrenörün iletişim becerileri ile eğitici ve öğretici davranışları arasında yüksek düzeyde pozitif ilişki bulunması, ebeveynlerin öğretim sürecini yalnızca teknik bilgi aktarımıyla değil, bu bilginin nasıl aktarıldığıyla da değerlendirdiğini göstermektedir. Etkili iletişim kurabilen antrenörler; açıklamaları daha anlaşılır yapan, geri bildirim veren, sporcunun gelişimini takip eden ve ebeveynleri süreç hakkında bilgilendiren kişiler olarak algılanmaktadır. Bu nedenle ebeveynler, iletişim becerileri güçlü olan antrenörleri aynı zamanda daha eğitici ve öğretici olarak değerlendirebilmektedir. Özellikle çocuk ve genç sporcularda öğrenme sürecinin önemli bir kısmı antrenör-sporcu-etkileşimine dayandığından, iletişim kalitesi öğretici liderlik algısını güçlendiren temel unsurlardan biri olarak değerlendirilebilir.

Antrenör iletişim becerileri ile sosyal destek davranışı, pozitif geri bildirim davranışı ve demokratik davranış alt boyutları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler bulunması literatürle uyumlu bir bulgudur. Nitekim spor liderliği literatüründe demokratik liderlik, sosyal destek ve pozitif geri bildirim davranışlarının iletişim süreçleri ile doğrudan ilişkili olduğu belirtilmektedir (Chelladurai ve Saleh, 1980; Horn, 2008). Öte yandan Jowett ve Ntoumanis, (2004), Smith ve ark. (2007), Terlemez ve Biçer (2022) ve Karaca (2025) gibi çalışmalarda antrenör-sporcu arasındaki ilişkide etkili iletişimin sporcuların algıladıkları sosyal destek ve geri bildirim düzeylerini artırdığı belirtilmektedir.

Tüm bulgular birlikte değerlendirildiğinde, antrenör liderlik davranışları ve iletişim becerilerine yönelik algıların demografik değişkenlere göre her boyutta tutarlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, antrenör iletişim becerilerinin yalnızca gelir düzeyine göre farklılık göstermesi dikkat çekicidir.

Çalışmada elde edilen korelasyon bulguları, antrenör iletişim becerileri ile eğitici, destekleyici ve demokratik liderlik davranışları arasında anlamlı ve pozitif ilişkiler olduğunu; buna karşın otokratik liderlik davranışı ile anlamlı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir. Bu sonuçlar, iletişim becerilerinin daha çok katılımcı, destekleyici ve öğretici liderlik yaklaşımlarıyla ilişkili olduğunu, otoriter liderlik tarzı ile ise sınırlı bir etkileşim gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Bu çalışma Diyarbakır ilinde faaliyet gösteren futbol okullarındaki sporcuların ebeveynleri ile sınırlıdır. Bu nedenle elde edilen bulguların genellenebilirliği sınırlıdır. Gelecekte farklı spor branşları, farklı bölgeler ve farklı katılımcı gruplarıyla yapılacak çalışmalar, antrenör liderlik davranışları ve iletişim becerilerine ilişkin daha kapsamlı sonuçlar elde edilmesine katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, bu çalışmada ebeveynlerin antrenörlere yönelik algılarının genel olarak olumlu olduğu, iletişim becerileri ile destekleyici ve öğretici liderlik davranışlarının birlikte arttığı, buna karşın otokratik liderlik davranışlarının daha sınırlı düzeyde algılandığı belirlenmiştir. Bu bulgular, antrenörlerin etkili iletişim becerilerine sahip olmalarının, daha olumlu liderlik davranışlarının ortaya çıkmasında önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Akgül, K. A., & Gül, M. (2023). Ebeveynlerin Çocuklarını Spor Kurslarına Yönlendirmedeki Beklentileri. ERPA International Congresses on Education, Cunde Island, Balıkesir, 8-10 September 2023.
- Altan, F., & Bayazıt, B. (2025). Elit Karate Sporcularının Lider Antrenör Davranış Özelliklerinin Değerlendirmesi (Kocaeli İli Gebze İlçesi Örneği). *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 89-101
- Chelladurai, P., & Saleh, S. D. (1980). Dimensions of leader behavior in sports: Development of a Leadership Scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 2(1), 34-45.
- Çoban, Ü., Bayazıt, B., Can, Y. (2024). Sporcuların Antrenörlerine İlişkin Yönetsel Yeterlilik ve Liderlik Uygulamaları Algısının İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science*, 73(73), 295-305.
- Davis, L., Jowett, S., & Tafvelin, S. (2019). Communication strategies: The Fuel for Quality Coach-Athlete Relationships and Athlete Satisfaction. *Frontiers in psychology*, 10, 2156.
- Dorsch, T. E., Wright, E., Eckardt, V. C., Elliott, S., Thrower, S. N., & Knight, C. J. (2021). A History of Parent Involvement in Organized Youth Sport: A Scoping Review. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 10(4), 536.
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A Systematic Review Of The Psychological and Social Benefits of Participation in Sport for Children and Adolescents: Informing Development of a Conceptual Model of Health Through Sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10(1), 98.
- Esin, İ., & Bayköse, N. (2023). Spora Katılımda Aile: Sporcu Ebeveynliği Hakkında Bir Derleme Çalışması. *Uluslararası Türk Spor ve Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 3(1), 29-45.
- Gould, D., Chung, Y., Smith, P., & White, J. (2006). Future Directions in Coaching Life Skills: Understanding High School Coaches' Views and Needs. *Athletic insight*, 8(3).
- Gözcü, H., Çiftçi, S., & Koç, A. (2019). Spor Merkezi Çalışanlarının Yönetici Liderlik Tarzı İle İlgili Algılarının Araştırılması. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 48-57.
- Horn, T. S. (2008). Coaching Effectiveness in the Sport Domain. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in Sport Psychology* (3rd ed., pp. 239-267). Human Kinetics.
- Jowett, S., & Ntoumanis, N. (2004). The Coach-Athlete Relationship Questionnaire (CART-Q): Development and Initial Validation. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 14(4), 245-257.
- Jowett, S., & Timson-Katchis, M. (2005). Social Networks in Sport: Parental Influence on the Coach-Athlete Relationship. *The sport psychologist*, 19(3), 267-287.
- Karaca, S. (2025). *Antrenör-Sporcu Arasındaki İlişki Kalitesinin Spora Bağlılığa Etkisinde İletişim Becerilerinin Aracı Rolü* (Doktora tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2016). Bilimsel İrade Algı Çerçevesi ile Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler.(31. Basım). Nobel Yayınları, Ankara.
- Köksal, F. (2008). *Antrenörlerin Liderlik Tarzları İle Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Li, X., Sun, J., & Han, J. (2025). The Relationship Between Coaches Leadership Behaviour and Training Attitudes Of College High-Level Athletes: The Role Of Self-Management and Sport Self-Efficacy. *BMC psychology*, 13(1), 1336.
- Limburg, K., Watson, H. J., Hagger, M. S., & Egan, S. J. (2017). The Relationship Between Perfectionism and Psychopathology: A Meta- Analysis. *Journal of Clinical Psychology*, 73(10), 1301-1326.
- Lisinskiene, A., Lochbaum, M., May, E., & Huml, M. (2019). Quantifying The Coach-Athlete-Parent (C-A-P) Relationship in Youth Sport: Initial Development of The Positive and Negative Processes in The C-A-P Questionnaire (PNPCAP). *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(21), 4140.
- Livazović, G., & Kuzmanović, K. (2022). Predicting Adolescent Perfectionism: The Role of Socio-Demographic Traits, Personal Relationships and Media. *World Journal of Clinical Cases*, 10(1), 189.
- Nacar, E., Gacar, A., Bayrak Ayaş, E., Öner, İ. (2024). Farklı Branşlardaki Sporcular Gözüyle Antrenörlerin Liderlik

- Tarzlarının İncelenmesi. *The Journal of Social Sciences*, 25(25), 35-47.
- Oh, J., Kim, D. H., & Kim, D. (2023). The impact of inclusive leadership and autocratic leadership on employees' job satisfaction and commitment in sport organizations: The mediating role of organizational trust and the moderating role of sport involvement. *Sustainability*, 15(4), 3367.
- Özbey, Ö. (2019). *Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde Görev Yapan Antrenörlerin Liderlik Ve İletişim Beceri Düzeylerinin Sporcular Tarafından Değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özsarı, A. (2010). *Türkiye Amatör Futbolcuların Antrenörlerde Bulunmasını İstedikleri Liderlik Tarzlarının Tespiti (Konya il örneği)* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Predoiu, A., Ghiburici, G. M., Predoiu, R., Cosma, A., Mihăilă, C. V., & Cosma, G. A. (2023). An Introductory Study Regarding The Communication and Leadership Style of Romanian Sports Managers. *Journal of Sport & Kinetic Movement*, 2(42), 42-51.
- Pehlivan, Z. (2013). Okullararası Spor Yarışmalarına Katılanların Spor Bırakma ve Devam Etme Nedenleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 209-225.
- Sarı, İ., & Şahin, D. (2021). Sporunun Ailesi Kene Gibi Zararlı mı Kale Gibi Güvenli mi? Antrenörlerin Sporcuların Ailesine Yönelik Metaforik Algıları. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 13(1), 110-123.
- Seçer, Z., Çağdaş, A., & Seçer, F. (2006). Çocukların Okul Ortamındaki Ahlaki ve Sosyal Kuralları Ayırt Etme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 69-81.
- Selağzı, S., & Çepikkurt, F. (2014). Antrenör ve Sporcu İletişim Düzeylerinin Belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 11-18.
- Smith, R. E., Smoll, F. L., & Cumming, S. P. (2007). Effects of a Motivational Climate Intervention for Coaches on Young Athletes' Sport Performance Anxiety. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 29(1), 39-59.
- Terlemez, M., Biçer, T. (2022). Antrenör-Sporcu Arasındaki İletişim Süreci ve Olumlu İletişimin Sağlanması. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 14-25.
- Tirfilli, M. (2021). *Tenis Antrenörlerinin Bir Liderlik Özelliği Olan İletişim Becerilerinin Tenisçilerin Motivasyonları Üzerindeki Etkisi* (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Turman, P. D., & Schrod, P. (2004). New Avenues for Instructional Communication Research: Relationships Among Coaches' Leadership Behaviors and Athletes' Affective Learning. *Communication Research Reports*, 21(2), 130-143.
- Yılmaz, İ. (2008). *Sporcu Algıları Çerçevesinde Farklı Spor Branşlarındaki Antrenörlerin Liderlik Davranış Analizleri Ve İletişim Beceri Düzeyleri* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yiğit, O., & Taştan, H. Ş. (2022). Spor Hizmetlerinde Genç Katılımcıların Sporda Liderlik Tarzı Tercihlerinin Farklı Değişkenler Açısından Araştırılması. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 60-70.
- Zeze, B. (2025). *Badmintoncuların Sporda Mükemmel Performans Düzeyleri ile Algıladıkları Antrenör Liderliği, Antrenör-Sporcu İlişkisi ve Antrenör İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi* (Doktora tezi). Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Wall, J. M. (2019). *Parent Relational Processes with Coaches and Athletes in Early Specialization Sport* (Doctoral Dissertation, University of British Columbia).